

Enric Vila | El nostre heroi, Josep Pla

LLIBRES LA RESSENYA
El nostre heroi, Josep Pla,
d'Enric Vila:
"Un llibre sobre un dels grans mites de l'imaginari català" / 1

ENTREVISTA AMB MÀRIUS SERRA:
"T'acaba de néixer un fill i és com si ja s'estigués morint" / 3

Amb bones paraules

Per GABRIEL BIBILONI

«Els catalanoparlants sempre hem dit «en Joan i na Maria són simpàtics», on simpàtics és no marcat quant al gènere» / 6

CINEMA Los abrazos rotos:
"El fracàs dramàtic és de tal calibre que alguns moments cabdals en lloc d'emocionar provoquen confusió" / 7

L'ESPÍRIT

ZONNCULTURNL

A la vegada que treu la crosta de tòpics i falsedats interessades que s'han anat enganxant a Pla durant dècades, Vila intenta posar ordre en ell mateix (vida i vocació, peatges i satisfaccions) i, alhora, passar comptes amb alguns dels pitjors vicis i temors -la pusil·lanimitat, l'autocensura...- que els segles d'opressió castellana han incrustat en l'esperit dels catalans i de Catalunya

JOSEP PLA, HEROI CATALANISTA

Un dietari assagístic sobre l'escriptor

Text: **Pere Antoni Pons**
dantesllobina@hotmail.com

Enric Vila (Barcelona, 1972) té una sòlida formació com a historiador i una intrèpida vocació periodística. Els seus articles polítics han provocat les iras de gairebé tothom dins l'espectre ideològic català: les dels espanyolistes radicals de PP i Ciutadans, però també les de les faccions més tèbies del catalanisme. Vila és un independentista liberal que, pel que es pot deduir llegint els seus papers, s'ha ficat en un cabàs d'embolics perquè no pot (o no vol) evitar de dir el que pensa.

Els seus textos se sostenen sobre una barreja d'idealisme genuí però fort i responsable, d'una banda, i de moralisme de puritat ideològic sovint intransigent, de l'altra. Això dona a la seva prosa un aire vibrant i emotiu, de vegades sentimental, de kamikaze martiritzat, que irrita quan no hi estàs d'acord i exalta quan en comparteixes les idees

que hi exposa i propugna. En tot cas, la fermesa de les seves conviccions no li impedeix de ser ponderat i matisat ni d'articular un pensament complex. Per al lector resulta gratificant que Vila detesti més l'ambigüitat que la demagògia.

Fa tres anys, Enric Vila va publicar una biografia de Lluís Companys en què esmicolava el mite del president màrtir; ara, acaba de publicar un llibre sobre un altre dels grans mites de l'imaginari políticocultural català, *El nostre heroi Josep Pla*. En aquest cas, però, fa la operació contrària a la que feu amb el polític d'ERC. Si, al Companys, Vila posava en entredit la puresa del catalanisme del president executat i, a més, dibuixava un personatge torturat, poc astut i voluble, a *El nostre heroi* desmunta el mite del Pla pagès, escèptic i descregut, ideològicament tèrbol, harmoniosament bilingüe i escassa-

ment catalanista, i mostra -o demostra- que en realitat tota l'obra i bona part de la biografia de l'escriptor de Palafrugell configuren una gesta patriòtica sense parió.

El nostre heroi, però, no és una biografia a l'ús ni tampoc un assaig històrico-literari convencional, tot i que s'abeura de tots dos gèneres. La forma que li ha

Desmunta el mite del Pla pagès, escèptic i descregut, ideològicament tèrbol, harmoniosament bilingüe i escassament catalanista

sades que s'han anat enganxant a Pla durant dècades, Vila intenta posar ordre en ell mateix (vida i vocació, peatges i satisfaccions) i, alhora, passar comptes amb alguns dels pitjors vicis i temors -la pusil·lanimitat, l'autocensura...- que els segles d'opressió castellana han incrustat en l'esperit dels catalans i de Catalunya.

Naturalment, l'esforç de Vila és el reflex, posat al dia, del que feu Pla amb la seva obra. Que, segons Vila, el mateix Pla concebia com una manera de preservar el país i la llengua durant els anys negres de la dictadura franquista. D'aquí el títol de l'obra: Vila considera que Pla és (o hauria de ser) un heroi perquè, en la seva

donat l'autor és la pròpia del dietari. No és una opció formal gratuïta. Perquè, a la vegada que treu la crosta de tòpics i falsedats interes-

gesta, hi ha les característiques que defineixen sempre els herois: la generositat, la lleialtat a les pròpies conviccions, la capacitat de sacrifici, l'estratègia a llarg termini, l'empenta èpica i l'exemplaritat.

Traient el màxim rendiment del seu bagatge d'historiador i de la seva habilitat de periodista insidiós, Vila sosté la seva tesi d'un Pla catalanista desempolsegant cartes personals, articles desconeguts o inèdits, converses amb persones que el van tractar i extensos fragments de la monumental obra planiana. Per si això no fos prou, contraposa la figura i la peripècia biogràfica de Pla a les de dos personatges que, segons Vila, veritablement encarnen tots els pecats ideològics que s'atribueixen a l'autor d'*El quadern gris*. Aquests dos personatges són Carles Sentís i Martí de Riquer, que mai no s'han retractat del seu passat franquista. Un altre dels tòtems que l'autor prova de decapitar és *La Vanguardia*, diari amb el qual Pla va mantenir sempre una distància significativament prudent.

Les prop de quatre-centes pàgines del llibre són plenes, a més, d'anècdotes sucoses i de reflexions -i confessions- personals d'una sinceritat que commou i esgarrifa. Són especialment memorables les pàgines que l'autor dedica a descriure la seva pròpia família, on s'hi poden trobar moltes de les variants de la catalanitat. Escrit amb una prosa robusta, saborosa i densa, *El nostre heroi, Josep Pla* és un llibre intel·ligent i atrevit. Important.

El nostre heroi, Josep Pla
Enric Vila
Editorial A Contravent, Barcelona, 2009
406 Pàg / 22 €